

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. D. Ioannis Ivsti Lanspergii, Natione Bavari, Illvminati Ac Religiosissimi viri, Carthusiae Coloniensis ante annos centum Vicarii, & Magistri Nouitiorum laudatissimi Opera

In Qvinque Tomos Distributa, à mendis expurgata, veteri integritati
restituta, & indicibus locupletata

In Passionem D.N. Iesv Christi Homeliae quinquaginta sex, Theoremata
viginti octo, totidemque sermones. In Monotesseron Praeterea Eivsdem
Passionis Dominicae, iuxta Euangelistarum & historiae fidem, Elucidatio.
Conciones ad Haec Paraeneticae in praecipuis anni & Sanctorum
festiuitatibus habitae

Landsberg, Johannes Justus

Coloniae Agrippinae, Anno M.DC.XXVIII

De paupertate spiritus, de triplici pauperum genere, alijsq[ue] huc
pertinentibus. Serm. IV.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47113](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47113)

Paradigma.

norum feruorem hinc est admiratus Praefectus, vt infecto negotio, ad Imperatorem rediens, diceret se hoc praecipuum exequi non posse.

Videtur quam via mirabili suos Deus ducat. Simile quid in Vandalorum persecutione contigit, dum Episcopi, Presbyteri, Diaconi, alijque quorum numerus simul erat quattuor millia nōgenti septuaginta sex missi in exilium proficiscerentur, secuta est anus quaedam sacculum, aliaque vestimenta portans, manuq; infantulum tenens: quem his sermonibus audita est consolari. Curre, domine mi, vides vniuersos Sanctos, quomodo vadunt & festinant ad coronam. Quam cum episcopi & reliqui sancti viri increparent q; importuna esset quae cuperet viris iungi vepote propter disparitatem sexus molesta, respondit mulier: Benedicite benedicite, & orate pro me, proque illo nepote paruulo meo, cū quo ad exilium pergo, ne inueniat eum solum inimicus, & à via veritatis reuocet ad mortem. Ad quae verba lachrymis Sancti quoque infusi Domini, inquirunt, voluntas fiat. Est igitur, quod dixi, via Sanctorum mirabilis, quam tamen non ambulant nisi eo ductore, quo & auctore. Christus namque viam hanc docuit, prior idem ambulauit, & quotquot se dicunt Christi esse. oportet sicut ipse ambulauit, ambulare. Est autem mundo valde haec via mirabilis, quia qui spiritum habent mundi, non possunt capere quae sunt Christi. Eam ob rem, vt in gestis Marci & Marcelliani legimus, inter multa variaq; tum patris, tum vxorum lamenta, quibus martyres labefactare, atque à proposito martyrij retrahere nitentur, mater eorum adueniens plorandoque dicebat: Heu me miseram. Amitto filios ad mortem vitro properantes. Quos si mihi hostes auferrent, per medios sequerer acies bellatorum. Si iudicia violenta concluderent, carcerem simul irrumperem moritura, Nouum hoc genus pereundi, in quo carnis flex rogatur, vt perimat, vita offertur, vt pereat, mors optatur, vt veniat. Est igitur via sanctorum mirabilis mundo, licet exosa, pijs tamen omnibus amplexanda. Quam ambulare cum feruenti desiderio nos faciat Iesus Christus, omnium Sanctorum rex & dominus, qui cū Patre & Spiritu sancto viuit & regnat Deus, per omnia secula seculorum, Amen.

1. Ioan. 2.

Marcus.
Marcell.
Vide ca. 3.
vita S. Seba.
ex M. SS.
apud Suriū
edit nouissima.

IN EADEM SOLENNITATE.

De paupertate spirituum, de triplici pauperum genere, alijsq; huc pertinentibus. Sermo IV.

BEati pauperes spiritu, quoniam ipsorum est regnum caelorum Matt. V. Hoc omnium Sanctorum agimus festiuitatem fratres charissimi, tanto solenniorem, quanto eorum plures sunt, quorum est ista festiuitas. Non est autem vnus, duorum, decem, centumve Sanctorum ista sollemnitas, sed omnium qui à principio mundi deuicta morte, superatis omnibus quae contristare possunt, nunc de aeterna felicitate cum Christo securi latantur. Quia verò & hodie non solum id agimus, vt Sanctos honoremus, gratulemurq; eorum felicitati, qua iam ab omni peccato, ab omni aduersitate, ab omni periculo, ab omni infirmitate, ab omni timore liberati & securi impleti sunt, omni bono, satiati delectatione & gaudio inenarrabili: verū etiam vt accen-

damur & nos ad illorum imitationem, quia ad illorum pertingere cupimus gloriam, consideranda est nobis via, quam ambulauerunt, vt sequamur. Hoc enim magis prodest nobis (licet gloria eorum, quam modo habent, etiam copiosa esset materia prædicandi) videre exempla, quæ nobis reliquerunt, & inuestigare regulam, quam seruando ad gloriam & felicitatem interminabilè perueniunt, vt nos eadem via sequentes, vbi ipsi modo sunt illuc tendamus illuc perueniamus. Hæc autem regula, quam seruauerunt, lex est Euangelica, quæ hodie in missa legitur quasi summam comprehensa. Christus legem nouam in octo beatitudinibus, siue in septem virtutibus tradidit, quia octaua beatitudo magis probatio est virtutis, quam virtus. *Beati pauperes spiritu, quoniam ipsorum est regnum cælorum.* Sicut in his octo beatitudinibus tota lex comprehenditur Euangelica, ita prima ferè omnes alias complectitur, & fundamentum est aliarum, adeo vt nulla aliarum habeatur beatitudinum, vbi prima defuerit. Et iterum, vbi prima perfectè adfuerit, necesse est alias subsequi: quod forsâ postea declarabitur. Quia igitur in prima habebimus quod querimus, maneamus circa illam declarandam. Siquidem omnes querimus regnum cælorum, illuc tendimus omnes: quia ibi erit salus & felicitas nostra. Sed quid dicit Dominus? *Beati pauperes spiritu, quoniam ipsorum est regnum cælorum.* Bene quidem. Si vis habere regnum cælorum, sis pauper spiritu. Iam audio omnes posse saluari, omnes posse habere regnum cælorum. Tale enim precium posuit, quo emitur regnum cælorum, quod omni homini est commune, nulli impossibile. In temporalium rerum comparatione, diuites habent maiorem facultatem, quia precium eis in manu est facilius, quam pauperibus, aut mediocribus: sed in comparatione æternorum aliter est. Ibi namque tale precium constitutum est, quod nemo non possit habere, quod in vniuersiusque facultate consistit, Paupertas scilicet spiritus. Si dixisset: Beati diuites, quoniam ipsorum est regnum cælorum, nullus pauper potuisset saluari: & diuites quomodo fuissent inflati, quod soli ipsi potuissent mercari in foro nostræ salutis, quomodo contempserunt & oppresissent pauperes? quandoquidem modo contemnunt, quos sciunt regni cælorum ciues futuros, & ab illis comparandum esse regnum cælorum?

Rursus nec simpliciter dixit: *Beati pauperes, quoniam ipsorum est regnum cælorum* alioqui exclusi fuissent omnes diuites, saluandi omnes pauperes, quum plerunque e contrario, nonnulli sint diuites, quos bona commendat vita: multi verò pauperes, quos vita reproba damnat. Dixit ergo: *Beati pauperes spiritu.* &c. Posuit aliquod medium. Temperauit ita virtutis modum, vt omnes attingerent, vt diues possit esse pauper, & pauper, nisi spiritu sit pauper, nihil profit ei sola egestas.

Est autem paupertas spiritus virtus quadam animi simul voluntariam paupertatem, seu paupertatis amorem cū humilitate complectens, quod patet ex contrario: quia sicut amatores diuitiarum, cupidi, auari non sunt pauperes spiritu, quantacunque etiam egestate premantur, ita inflati, tumidi, qui sibi aliquid esse videntur, qui sunt magni in oculis suis, non possunt dici pauperes spiritu. Paupertas igitur vera spiritus & amorem paupertatis & humilitatem simul vult esse connexa. Qui enim est pauper spiritu, id est, qui modicus & vilis est in oculis suis, id est, qui semetipsum non reputat, nec repu-

Regula Sæ
torum quæ
fit virtus.

Beatitudinis
primæ quæ
fit virtus.

Preciū quæ
emitur re-
gnum cæ-
lorū quod.

Paupertas
spiritus quid

Est. 5.
Paupertas
spiritus que-
nam com-
plectitur.

Φ. VI
13

tari cupit, nec in viribus suis, aut in semetipso confidit, & quia sibi displiceat, non cupit honores: quia verò indignum se reputat, nec officia ambit, nec civitatis, nec cupit videri, sed celari, quia nihil sibi videtur. Econtrario tunc superbiorum & tumidorum spiritus, quia sibi magni videntur, & volunt honorari, & videri, & diuitias, & gloriam, & cætera habere, de seipfis præsumunt & sibi confidunt. Consistit ergò paupertas spiritus in diffidentia propriarum virutum, in contemptu terrenorum, in contemptu superfluis ac propriæ excellentiæ. Vnde D. Bernardus ait: Possumus tamen dicere, paupertatem spiritus consistere in duobus: In humilitate spiritus, & temporalium rerum abdicatione. Humilitatem autem sic describit S. Augustinus: Humilitas est ex intuitu propriæ conditionis & sui conditoris voluntaria mentis inclination in tuo inordinabili ad suum conditorem. Humilitas est velut quasi mentis incurvatio, seu genuflexio coram Deo eum semper venerans. Causa vna huius inclinationis est, intuitus propriæ conditionis. Propriam conditionem intuebatur Abraham, cum diceret: *Loquer ad Dominum meum, cum sis pulvis & cinis.* Porro eandem humilitatem S. Bernardus libro de devotionis gradibus humilitatis sic describit: Humilitas est virtus, qua homo ex veritate sui cognitione sibi ipsi vilescit. In epistolis verò hoc modo eam describit: Humilitas est contemptus propriæ excellentiæ. Prior descriptio S. Bernardi humilitatē intellectus pertinere videtur: posterior autē ad humilitatē affectus. Huiuscemodi humilitatē, seu paupertatē spiritus habuit S. Franc. qui interrogatus, quidnam opinaretur de se, respondit: Videor mihi maximus peccator. Qui etiā sepe habebat fratrem, cui præmitteret obedientiā pro Guardiano. Idē frequenter præcipiebat sibi inferre contumelias. Eiusmodi paupertatem spiritus, id est, humilitatem S. vir Constantius Mansionarius habuit. Qui v. B. Gregorius in 1. Dialogorum libro refert, à rustico quodam contumeliam, seu contemptum passus, in eiusdem rustici amplexum ruit, eumque ex amore nimio constringere cœpit brachijs, & osculari, magnasque gratias agere, quod a de se talia iudicasset, dicens: Tu solus es qui in me apertos oculos habuisti. Et subdit ibidem B. Greg. Qua ex re pensandum est, cuius apud se humilitatis fuerit, qui despicientem se rusticum amplius amavit. Qualis enim quisque apud se lateat, contumelia illata probat. Nam sicut superbi honoribus, sic plebunque humiles sua despectione gratulantur. Cumque se & in alienis oculis viles aspiciunt, idcirco gaudent, quia hoc alieno iudicio confirmari intelligunt, quod de se & ipsi apud semetipsos habuerunt. Talem quoque paupertatem spiritus habuit B. Hilarion, qui terrā & maria peragravit, ut ignobilis & ignotus haberetur, fugiens hominum laudes & notitiam. Huiuscemodi quoque paupertatem spiritus habuit S. Catharina de Senis. Propter cuius merita vas quoddam vacuum ex dono Dei miraculose pro magna parte vino optimo fuit repletum. Quapropter cuncti sanctæ virginis filij exultabant in Domino, gratiasque referebant virginum sponso mirabilia facienti. Sed & civitas totam hæc fama intantum peruagata est, quod paucis post diebus virgine sacra accedente ad quendam Patriarcham Apostolicum legatum, qui recentiter ad eandem venerat civitatem, uniuersa commota est, adeo ut cuncti etiam artifices proprijs officijs relictis currerent ad eam videndam, dicentes: Qualis est hæc, quæ vinum non bibens, vas vacuum miraculose vino potuit adimpleri.

Paupertas spiritus in quibus consistat. Bernardus Augustin. Humilitas quod sit.

Gen. 18. Humilitas quò definitur a S. Bernardo. Humilitas duplex qua Humilitas S. Francisci cuiusmodi.

Humilitas S. Constantii Gregorius.

Mores superbiorum & humiliū quam sint inuerti.

S. Hilarionis humilitas quanta S. Catharine Senensis paupertas spiritus quanta

implere? Hoc ex cursu virgo sacra dolore cordis intrinsecus tacta, percepta causa concursus illius, mœrens & lugens ad consuetum accessit orationis refugium, dicens mentaliter hæc, vel similia verba: Vt quid Domine me miseram ancillam tuam tanto cordis flagello affligere voluisti, vt facta sim opprobrium vniuersis? Omnes alij serui tui possunt viuere inter homines, præter me. Quis petiuit à clementia tua vinum? Ego inspirante gratia tua corpus meum iam diu vino priuauit, & nunc propter vinum facta sum omni populo in derisum. Propter omnes misericordias tuas pietatem tuam obsecro, vt vinum illud taliter euanescere facias, quod cesset hæc fama, quæ inter hos homines est diuulgata. Quid plura? Exaudiuit Dominus vocem eius, & quasi contristationem eius sufferre non valens, primo miraculo secundum addidit. Nam postquam vas vacuum, repletum pro magna sui parte fuerat illo vino miraculoso, multique ciues de ipso ex pura deuotione bibissent, nec esset propter hoc vas diminutum: subito totum vinum conuertitur in feces: & quod erat prius dupliciter delectabile, sic postmodum impotabile. Sicque tam Domino illius cellæ vinariæ, quam venientibus ad bibendum, silentium imponitur: & quod prius prædicabant erubescences, non audent amplius enarrare. Ipsa verò sacra virgo tota iucunda & lata efficitur, gratias referens sponso suo, quod eam liberauerat à publicis laudibus hominum. Hactenus ex vita eiusdem sanctæ virginis.

De paupertate verò notandum, vt ante dictum est, non simpliciter omnes pauperes beatos dici, sed pauperes spiritu. Vnde D. Bernardus in sermone vocat paupertatem spiritus voluntariam paupertatem, quæ est cum spirituali intentione, sic dicens: Diligenter attende, quod non simpliciter pauperes nominat, propter plebeios pauperes, necessitate miserabili, non voluntate laudabili. Spero equidem profuturam eis apud diuinæ bonitatis misericordiam, hanc ipsam afflictionis suæ miseriam. Scio tamen hoc in loco Dominum non de huiusmodi fuisse locutum, sed de his qui possunt dicere cum Propheta: Psal. 53. *Voluntarie sacrificabo tibi.* Attamen nec voluntaria quidem paupertas omnis laudem habet apud Deum. Nam & philosophi sua omnia reliquisse dicuntur, vt expediti mundialibus curis, studio vanitatis possent vacare liberius: & nolebant censu abundare terreno, vt abundarent in sensu suo. Hos discernit quod dictum est, Spiritu, id est, spirituali voluntate. Beati verò pauperes spiritu, spirituali scilicet intentione, desiderio spirituali, propter solum beneplacitum Dei, & animarum salutem. Porro, pauperes triplici ordine distinguuntur. Quidam enim demerentur, quidam merentur, quidam neutrum horum attingunt. Primum enim sunt tria hominum genera, qui malè vtuntur paupertate, qui sunt mali, peiores & pessimi. Primi dicuntur mali, quia cum sint pauperes, tamen suam paupertatem non ad Deum referunt, vt eam scilicet propter Deum ferant, sed in ea sunt quæruosi, impatientes, & ignorantes, viâ Domini scire & tenere negligentes. De quibus per Hieremiam dicitur: *Pauperes sunt & stulti, ignorantes viam Domini, & iudicium Dei sui.* Secundi sunt peiores, id est, qui aliquod peccatum habent, quod aufert eis paupertatis meritum, vt quando sunt superbi, vani, gloriosi, aut præsumptuosi. Vnde dicitur in Ecclesiastico: *Qui gloriatur in paupertate, quanto magis in sustantia?* Et iterum: *Odit Deus pauperem superbum.* Tertij sunt pessimi, scilicet, qui de dono

pauperes
cuiusmodi
sunt beati.
Bernardus.

Pauperes vt
sunt triplici
in ordine.

Pauperes
mali qui
sunt
Hierem. 5.
Pauperes
peiores qui.
Eccles. 10.
Eccles. 25.
Pauperes
pessimi qui.

Eccl. 13.

paupertatis contra Deum murmurant, & de dono salutari, quod dedit eis ad salutem acquirendam, se occidunt: & vnde gratias Deo reddere debuerant, iam impugnant & blasphemant. Hinc dicit Ecclesiasticus: *Nequissima paupertas ore impij*: quia de ea se nequiter occidunt, & Deum blasphemant. Primi sunt insipientes: quia lucrum paupertatis & patientiæ amittunt. Secundi magis quia bonum paupertatis superbia sua, vel alio suo peccato inficiunt. Tertij pessimi, qui datori huius boni, cui gratias agere deberent, non solum ingrati sunt, sed ei etiam contumeliam inferunt.

Paupertatis bonæ genus triplex quod

Secundo, sunt pauperes, quorum paupertas habet meritum. Et horum paupertas etiam in triplici est differentia. Prima enim est bona, ipsam patienter ferentium, eorum scilicet qui sunt pauperes necessitate. Secunda est melior, eam non solum patienter ferentium, sed etiam hilariter. Tertia est optima, eorum scilicet, qui omnia abijciunt bona temporalia propter Deum, & sustinent paupertatem libenter.

Paupertas philosophorum quam fuerit vana. Paupertas sine merito qua sit. Diogenis paupertas qualis erat.

Tertio denique sunt pauperes, quorum paupertas nec habet meritum nec demeritum: quia non propter Deum onera diuitiarum reiiciunt & solitudines, sed vt liberius vacent philosophiæ studijs & secularibus scientijs, quæ tamen non referunt in Deum. Sunt alij, quorum paupertas non habet meritum, qui propter hoc solum diuites fieri nolunt, & diuitias habitas reiiciunt, ne earum curis & sollicitudinibus & oneribus affligantur, neq; id tamè propter Deum & suarum salutem animarum: sicut legitur fecisse Diogenes philosophus: qui cum haberet pecuniam, quam ad caput suum posuerat vt dormiret, quidam latro hoc percipiens, nocturnis horis furum eam illi furripere moliebatur. Et ille contra hæc aduertens, sollicitudine seruandæ cum affligeretur & dormire nequireret, vocato latrone, & accepta pecunia illi proiecit ei, dicens: Tolle miser, & vtunque me sine dormire. Verum hæreticis fratres charissimi, potius beatos illos, de quibus præfati sumus pauperes imitari satagamus, qui propter Deum voluntariè virtutem paupertatis charius amplexi sunt: quia nimirum primum locum obtinet inter beatitudines, eo quod est prima perfectio sequi volentium vestigia Christi, & fundamentum quoddam totius spiritualis ædificij, præsertim cum facit hominem cuncta contemnere temporalia, vt diuinæ contemplationi possit liberior in hære. Notandum est autem, quod paupertas spiritus omnes alias virtutes in huius diei Euangelio enumeratas in se continet: sicut inflatio aut præsumptio spiritus vitia omnia. Nam superbus tumidus ac præsumptuosus, quia in se confidit, non se humiliat Deo, nec reueretur aut precatur, nec subijcit se proximo (quandoque enim potius damna sentit animæ & corporis, quam auxilium petat aut consilium, ne videatur inferior) vult omnia legem ponere, & in oculis aut respectu esse aliorum. Quæ dicit, non potest contemni debere, sicut Achitophel. In omni re vult videri, & loquitur multa saltem ne videatur ignorans. Inde oritur iactantia. Si leuiter aliquis se illi, nimis dolet: quia non putat sibi fieri debere, quem se tantum reputat. Inde ira & rancor oriuntur & immitas. Et licet etiam humilibus nunquam placeat iniuria per se, quia iniustitia est cuiuscumq; etiam homini fieri: superbi tamen hoc solo nomine displicet, quia sibi fit iniuria. Nam alijs si fieret, non curarent, aut potius gauderent: quia ex oppressione aliorum fierent gloria.

Superborum mores quales sunt.

2 Reg. 15. Superbia vt omnia alta vitia in se contineat.

fiores. Inde sequitur inuidia. Item honores ambit & temporalia: quia hæc sunt quibus vult magnus videri: inde auaritia & ambitio. Inordinate consumit, quæ habet: quia vult videri magnificus & liberalis: inde luxus & multa vitia. Et ita fit, vt nec mitis sit, nec misericors, nec pacificus erga proximum, nec luget peccata sua, quia cæcus est, & putat se omnia bene agere: aut si scit se male agere, tamen non putat sibi imputari. Non timet idcirco, non luget, nec furit iustitiam, nec mundus est corde. Ita ediuersò qui verè pauperes sunt spiritu, nihil de se sentiunt, timent se male agere, & graua reputant peccata sua, idcirco se deprimunt coram Deo & hominibus, & neminem despicunt nec iudicant quia neminem putant seipsis viliozem. Item honores, officia, consultationes, & cætera huiusmodi fugiunt, quia non videntur sibi ad ea idonei. In iniurijs sunt patientes, quia iuste se credunt mereri. Nihil temporale diligunt, quia se non habent eo loco, quibus aliquid debeat. Ista paupertas spiritus facit eos mites erga proximum, lugentes coram Deo (cuius magnitudinem cum sua vilitate comparantes considerant) pacificos, misericordes, fitientes iustitiam, mundos corde, denique virtutum omnium studiosissimos. Quod & nobis omnibus largiatur veræ paupertatis præcipuus doctor & cultor Dominus noster Iesus Christus pauperimæ Virginis filius, qui cum Patre & Spiritu sancto viuit & regnat per infinita secula, Amen.

Humilium mores quales sint.

Paupertas spiritus vti alias beatitudines in se cõtineat.

IN EADEM SOLENNITATE.

De sectanda vera spiritus paupertate, & quibus eam liceat rationibus adipisci. Sermo V.

Beat pauperes spiritu, quoniam ipsorum est regnum celorum. Matt. 5. O verbū dulce, verbum consolatorium illis, qui verè pauperes spiritu sunt. Aliubi quidem dicit Dominus: *Qui crediderit & baptizatus fuerit saluus erit.* Hic autem: *Beati sunt, inquit, pauperes spiritu.* Vnde nimirum gaudendi magna suppedit materia illis, qui hanc possunt paupertatem adipisci. Obtinetur autem ea precibus multis, lachrymis, poenitentia studijs, sui mortificatione, ac sui ipsius in omnipotentis Dei, & superiorum suorum voluntatem integra resignatione. Superiores enim nostri, qui nobis sunt diuinitus destinati, tanquam viua quædam Dei instrumenta sunt, ipsi Deus suam præstat gratiam, qua nos per veræ paupertatis ducant iter, quatenus ipsis placet, & nostræ salutis poscit ratio. Quos enim benignissimus Deus ad veram vocauit sectandam spiritus paupertatem, eos etiam ex omni æternitate ad eam elegit, ipsedemq; ab æterno quosdam præordinauit superiores, quibus singularem velit infundere gratiam & sapientiam suam in subsidium atque adiuuamentum eorum, quos hoc itinere ducturus est. Atque eos ipsos superiores ad id prædestinavit, non alios omnino. Nam tamen si reperiantur alij is sapientiores: tamen verendum est subditos erroribus implicandos, nec vnquam humilem apprensuros simplicitatem, nisi simpliciter contenti sint superioribus ipsius diuinitus datis, ipsiq; se totos accommodent, sibiipsis renuncient, firma fide Deo innitantur, submittantq; sese suo prælato, qualis qualis ille sit, quã diu nihil manifestè exigit quod sit contra Deum. Si enim possint subditi sim-

Mar 16.

Paupertas spiritus qui obtineatur.

Simplicitas vera quæ acquiratur.

Prælati qui nam nos subijciamus